

openbare dalton basisschool
de Zuid-Wester

pestprotocol

***“ONZE SCHOOL IS VOOR
IEDEREEN EEN VEILIGE PLEK,
WAAR WE MET PLEZIER
SAMEN SPELEN, WERKEN EN
LEREN ÉN ELKAAR
ACCEPTEREN”***

Pesten op school

Leerlingen, leerkrachten en ouders / verzorgers zijn regelmatig met elkaar in gesprek over, hoe je een zo veilig en leuk mogelijke leeromgeving kunt creëren voor iedereen die bij de school is betrokken. Ieder wil zich prettig en veilig voelen en met plezier naar school gaan. Uit deze constatering is de algemene schoolregel ontstaan. De schoolregel is de kapstok, waar alle andere mogelijke of noodzakelijke afspraken en regels aan opgehangen kunnen worden. Met elkaar proberen we inhoud te geven aan deze schoolregel en deze na te streven. Toch moet helaas geconstateerd worden, dat met het afspreken van een regel, we er met elkaar nog niet zijn.

Pesten komt helaas op iedere school wel eens voor, ook bij ons. Het is een probleem, dat we signaleren, onder ogen zien en op school serieus willen aanpakken. Op welke wijze we dat doen staat in dit protocol beschreven.

We gaan uit van het volgende:

1. pesten is niet acceptabel en is een probleem voor alle betrokkenen; de leerlingen (gepeste kinderen, de pesters en de zwijgende of toekijkende groep), de leerkrachten en de ouders / verzorgers.
2. pestgedrag dient vooral voorkomen te worden. Het onderwerp pesten, ongeacht of het aan de orde is of niet, is regelmatig onderwerp van gesprek en is bespreekbaar in de groepen. Gewenst omgangsgedrag en communicatie wordt met elkaar afgesproken en vastgelegd in omgangsregels.
3. leerkrachten zijn in staat al dan niet i.s.m. ouders om pestgedrag te signaleren en daarin stelling nemen.
4. als pesten aan de orde is, dient de school een adequate aanpak te hanteren.
5. als het pestgedrag en de gevolgen daarvan niet op een adequate en afdoende wijze wordt aangepakt of de aanpak heeft niet het gewenste resultaat, dan zal een extern deskundige, hulpverlener of vertrouwenspersoon ingeschakeld of geraadpleegd kunnen worden.

“Alle kinderen moeten zich in hun basisschoolperiode veilig kunnen voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen.”

- ✚ Door afspraken, gewenst omgangsgedrag en regels zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenst situaties voordoen, elkaar aanspreken.
- ✚ Door het onderwerp regelmatig aan de orde te stellen en gewenst gedrag met elkaar af te spreken kunnen we met elkaar pesten voorkomen.
- ✚ Door elkaar te helpen, te steunen en wederzijds respect te tonen, stellen we alle kinderen, ouders/verzorgers en teamleden in de gelegenheid om met plezier naar school te gaan.

Pesten

Pesten is het structureel en systematisch uiten van geweld (psychisch, fysiek of seksueel) van een leerling of een groep leerlingen tegen één of meerdere andere leerlingen, die niet (meer) in staat is / zijn zichzelf te verdedigen.

Signalen van pesten kunnen o.a. zijn:

- altijd een bijnaam noemen en nooit de eigen naam
- zogenaamde 'leuke' opmerkingen maken over een medeleerling
- een medeleerling voortdurend ergens de schuld van geven
- briefjes met opmerkingen over andere leerlingen doorgeven
- beledigen
- vervelende opmerkingen maken over kleding
- isoleren en buiten sluiten van kinderen
- buiten school opwachten, slaan of schoppen
- op weg naar huis achterna rijden
- naar het huis van de gepeste gaan en daar imponerend gedrag vertonen
- bezittingen afpakken
- schelden of schreeuwen

Afspraken en omgangsregels

- luister naar elkaar en probeer elkaar te begrijpen
- besef, dat we allemaal van elkaar verschillen. Iedereen is uniek.
- probeer ruzies of enigheid met elkaar uit te praten.

- elke leerling, leerkracht, ouder / verzorgende draagt de verantwoordelijkheid om pestproblemen te melden bij de leerkracht of andere betrokkenen bij het kind en de groep.

- doe niets bij een ander, wat je zelf ook niet prettig vindt
- kom niet aan een ander, als de ander aangeeft, dat niet te willen
- elkaar uitlachen, over elkaar roddelen, spullen van elkaar afpakken, anderen opzettelijk pijn doen, anderen met verkeerde bedoelingen opwachten buiten school, anderen achterna zitten met verkeerde bedoelingen zijn geen omgangsvormen, die we wensen
- we noemen elkaar bij de voornaam en gebruiken geen scheldnamen
- als je boos bent op een ander, probeer er over te praten. Lukt dat niet, probeer dan uit je boosheid te komen, door even afstand te nemen of door naar de juf of meester te gaan.
- vertel aan de juf of meester als er iets gebeurd is, dat je niet prettig of gevaarlijk vindt.
- vertel aan de juf of meester, als je wordt gepest, of als je ziet dat een ander wordt gepest.
- praat er thuis over, als je je gepest voelt. Maak er geen geheim van.

Aanpak van ruzies en pestgedrag

1. leerlingen proberen samen door met elkaar in gesprek te gaan tot een oplossing te komen.
Als punt 1 niet lukt en/of mogelijk is
2. de leerling legt het probleem bij de leerkracht neer. Dit kan de leerling zelf doen, het kan door een medeleerling gemeld worden of de ouder(s) / verzorger(s) kunnen het inbrengen.
3. de betrokkenen worden door de leerkracht (of directeur, of intern begeleider) apart gehoord. Verhelderingsvragen worden gesteld.
4. de betrokkenen worden door de leerkracht (of directeur, of intern begeleider) gezamenlijk gehoord. Verhelderingsvragen worden gesteld.
5. gezamenlijk worden afspraken gemaakt om herhaling van ruzies, pestgedrag of ander ongewenst gedrag te voorkomen. Er worden afspraken gemaakt om het proces te evalueren (tijdstip, periode, samenstelling).
6. bij herhaling van het pestgedrag door dezelfde betrokkenen worden de ouders/verzorgers van deze leerlingen op de hoogte gesteld. In goed overleg proberen leerkracht, leerlingen en ouders tot een bevredigende oplossing te komen. Er worden afspraken gemaakt om het proces te evalueren (tijdstip, periode, samenstelling).
7. bij herhaling van het pestgedrag of structureel voorkomend ongewenst gedrag door leerlingen van de groep in of buiten de school wordt externe hulpverlening of deskundigheid ingeschakeld van het ZAT¹ of een onderwijsbegeleidingsinstantie. De ouders worden hiervan op de hoogte gesteld en zijn bij de procesbegeleiding betrokken. Er worden afspraken gemaakt om het proces te evalueren (tijdstip, periode, samenstelling).
8. in uitzonderlijke gevallen, als al het mogelijke gedaan (voorgaande punten) is en er dossieropbouw heeft plaatsgevonden kan de school overgaan tot
  - a. time-out
  - b. schorsing
  - c. verwijdering²

---

¹ Zorg Advies Team

² zie protocol schorsing en verwijdering

Begeleiding

de gepeste leerling

- ✓ luister, toon medeleven, stel verhelderingsvragen
- ✓ vraag wat de leerling zelf zou willen
- ✓ stel verhelderingsvragen over de situatie zelf en wat er aan vooraf ging en wat er na gebeurde
- ✓ onderzoek of het een op zich staande situatie is of een structureel probleem
- ✓ onderzoek de sociale omgangsvormen en de sociale communicatie en de mogelijkheden daarin van de betrokken leerling
- ✓ vraag welke oplossing de leerling zelf als mogelijkheid ziet
- ✓ benadruk de sterke kanten van de leerling
- ✓ biedt hulp en begeleiding aan de leerling voor het aanpakken van de ongewenste situatie
- ✓ biedt hulp en begeleiding aan de leerling voor het versterken van sociaal gedrag en communicatie om pesten te voorkomen
- ✓ leg het probleem met toestemming van de leerling voor aan de ouders/verzorgers
- ✓ leg het probleem met toestemming van de leerling voor aan de groep en bespreek met elkaar mogelijke oplossingen. Leg de relatie met de afgesproken schoolregel.

de pester

- ✓ luister, stel verhelderingsvragen, onderzoek de mogelijke redenen van het ruzie maken en/of het pestgedrag
- ✓ verwoordt of laat door de gepeste verwoorden, wat het effect is van het pestgedrag
- ✓ laat de pester zich voorstellen, hoe hij/zij zich zou voelen als het hem/haar zou zijn overkomen
- ✓ onderzoek de sterke en zwakke kanten van de leerling in de sociale omgang en de sociale communicatie
- ✓ biedt hulp en begeleiding aan de leerling voor het aanpakken van het ongewenste pestgedrag
- ✓ biedt hulp en begeleiding aan de leerling voor het versterken van sociaal gedrag en communicatie om pestgedrag te voorkomen
- ✓ leg het probleem voor aan de ouders/verzorgers van de pester en informeer elkaar. Zoek samen naar mogelijke oorzaken en/of redenen van het pestgedrag.
- ✓ schakel externe begeleiding of hulpverlening voor de pester in (jeugdgezondheidszorg, (school)maatschappelijk werk, huisarts, sociale vaardigheidstrainingen)

oorzaken van pestgedrag

Oorzaken van pestgedrag kunnen zijn:

- problemen in de thuissituatie
- sociaal-emotionele problemen

- gevoel te hebben niet bij de groep te horen
- niet gehoord of gezien voelen
- niet aan de 'norm' cognitief en/of sociaal kunnen voldoen
- competitiestrijd tussen leerlingen
- onvoldoende mogelijkheden of niet adequate aanpak in de sociale omgang of sociale communicatie

Adviezen voor ouders en verzorgers

Adviezen voor ouder en verzorgers van gepeste kinderen

- ✓ houdt de communicatie over het ervaren van het pestgedrag open. Blijf in gesprek met het kind, toon begrip en beschouw het als een probleem, waar in gezamenlijkheid een oplossing voor moet worden gezocht. Het contact met de school, de groepsgenoten, de pesters en eventueel de ouders daarvan zijn daarin belangrijke schakels.
- ✓ neem contact op met de leerkracht van uw kind op school en leg de situatie voor.
- ✓ vindt het pestgedrag niet op school, maar in de buurt of op de vereniging of club plaats, neem dan contact op met de ouders van de pester om het probleem bespreekbaar te maken en de gevolgen voor beide partijen toe te lichten.
- ✓ heb positieve aandacht voor de sterke kanten van uw kind en versterk daarmee het zelfbeeld van uw kind
- ✓ bedenk waarin het kind nog meer ondersteund kan worden, zodat het zich redzaam kan opstellen in toekomstige situaties (sociale competenties ontwikkelen, sport beoefenen, enz.)

Adviezen voor ouder en verzorgers van pesters

- ✓ neem het probleem van uw kind serieus
- ✓ probeer achter een mogelijke oorzaak van het uitvoeren van het pestgedrag te komen
- ✓ leg uw kind uit, wat het gedrag met de ander doet
- ✓ laat het kind zich de situatie voorstellen van de gepeste
- ✓ heb aandacht voor positief gewenst gedrag en beloon dat in de vorm van complimenten of anderszins
- ✓ corrigeer en begrensd ongewenst gedrag en verbindt daaraan consequenties
- ✓ vraag wat het kind zelf zou willen en hoe dat te bereiken zou kunnen zijn. Onderhoudt daarvoor contact met de school, de gepeste kind(eren) en hun ouders.
- ✓ vraag regelmatig hoe het nu gaat tussen uw kind en de gepeste kinderen. Onderhoudt daarvoor regelmatig contact met de school.